

30 września 2014

Szlachetne zdrowie ankietier ocenić pomoże

Po upływie pięciu lat od poprzedniego badania, 15 września na terenie całego kraju rozpoczęła się kolejna edycja ankietowych badań stanu zdrowia ludności. W ciągu 3 miesięcy ankietierzy statystyczni odwiedzą 24 tys. wybranych mieszkań Polaków tj. blisko 73 tys. osób.

Reprezentacyjne ankietowe badania stanu zdrowia ludności Polski GUS przeprowadzał już dwukrotnie - w 1996 roku oraz w 2004 roku. Były one przygotowane z wykorzystaniem zaleceń międzynarodowych organizacji zajmujących się statystyką zdrowia. W 2009 roku natomiast po raz pierwszy przeprowadzono w Polsce Europejskie Ankietowe Badanie Zdrowia, zgodnie z wytycznymi Eurostatu.

Wytyczne te obligują do stosowania jednolitych narzędzi badawczych (tj. treść pytań i warianty odpowiedzi) oraz określają minimalne wymagania, jakie powinno spełnić badanie, aby uzyskać porównywalność danych pomiędzy krajami członkowskimi.

Rozpoczęte 15 września badanie jest dobrowolne i przeprowadzane metodą wywiadu bezpośredniego. Odpowiedzi udzielane są na kwestionariuszach EHIS-1 dla gospodarstwa domowego, EHIS-2 dla osoby dorosłej w wieku 15 lat i więcej oraz EHIS-3 dla każdego dziecka w wieku 0-14 lat (na pytania powinni odpowiadać rodzice lub opiekunowie).

Pytania w ankietach obejmują 4 obszary tematyczne:

- **stan zdrowia** (m.in. samoocena stanu zdrowia, choroby przewlekłe, ograniczenia w funkcjonowaniu i ich wpływ na życie codzienne, samopoczucie psychiczne),
- **opieka zdrowotna** (korzystanie z opieki medycznej, stosowanie leków, profilaktyka),
- **determinanty zdrowia** (głównie styl życia i narażenie na niekorzystne czynniki środowiskowe),

• charakterystyka demograficzno-społeczna osób i gospodarstw domowych.

W samym województwie świętokrzyskim ankietery odwiedzą 1097 mieszkań wylosowanych do badania tj. około 3 tysięcy osób. Uzyskane wyniki pozwolą nie tylko zaprezentować obraz sytuacji zdrowotnej Polaków w przekrojach wojewódzkich, ale także będą pomocne przy tworzeniu polityki zdrowotnej na poziomie krajowym i europejskim.

Czego dowiedzieliśmy się na podstawie wyników z poprzedniego badania?

W ciągu ostatnich 5 lat poprawiła się subiektywna ocena stanu zdrowia Polaków. W 2009 r. odsetek osób oceniających swój stan zdrowia na poziomie bardzo dobrym wyniósł 23,6%, tj. o 5,7 pkt. proc. wyższym niż pięć lat wcześniej. Oceny poniżej poziomu dobrego dokonało w 2009 r. 34,3% osób, podczas kiedy w 2004 r. – 38,5%.

Zmiana na lepsze dotyczyła wszystkich regionów kraju, choć nadal w niektórych województwach udział osób oceniających swoje zdrowie gorzej niż dobre był relatywnie wysoki – powyżej 37%. Do takich regionów obok województw: lubelskiego i łódzkiego zaliczało się również nasze województwo.

Mimo poprawy subiektywnej oceny stanu zdrowia, u prawie co drugiego mieszkańca Polski (43,0%) i u co szóstego dziecka występowały długotrwałe problemy zdrowotne, trwające co najmniej 6 miesięcy. W województwie świętokrzyskim czterech na dziesięciu mieszkańców i częściej niż co szóste dziecko zgłaszali długotrwałe problemy zdrowotne. Choroby przewlekłe i dolegliwości zdrowotne dotyczyły ponad połowę Polaków w wieku 15 lat i więcej (55,0%) oraz 28,1% dzieci do 14 lat. W województwie natomiast z takimi problemami borykało się 53,5% populacji od 15 roku życia i 28,4% do 14 lat. Najczęstszymi dolegliwościami zdrowotnymi osób dorosłych były bóle pleców, na które skarżył się częściej niż co piąty Polak (21,6%) oraz wysokie ciśnienie krwi (20,7%). W Świętokrzyskim nadciśnienie tętnicze dolegało częściej niż co 3 dorosłej osobie (35,8%), a bóle pleców – częściej niż co czwartej (27,7%).

Wyniki badania pokazują, że podobnie jak w kraju także w województwie ponad 28% ogółu badanych dzieci chorowało przewlekłe na co najmniej 1 chorobę, czyli częściej niż co czwarte dziecko. Zdecydowanie najczęstszą chorobą były różnego rodzaju alergię, które w kraju dotyczyły 17,0% dzieci do 14-ego roku życia, a w województwie 18,6%.

Obiektywne mierniki masy ciała BMI wskazały, że w porównaniu z 2004 r. wzrosła waga ciała dorosłego Polaka i coraz częściej występował problem nadwagi oraz otyłości. Zbyt dużą masę ciała miał już co drugi dorosły Polak. Problem z nadwagą i otyłością mieli także mieszkańcy naszego regionu. Częściej niż co trzecia osoba w wieku od 15 lat cierpiała na nadwagę (36,0%), a co siódma na otyłość (14,3%).

Dzięki danym zgromadzonym w trakcie badania możemy dowiedzieć się także jaki styl życia prowadzą Polacy, jak się odżywiają, czy uprawiają sport, a także poznać jeden z

najważniejszych aspektów stanu zdrowia niepełnosprawność.

W badaniu zastosowane zostały różne kwestionariusze dla dzieci i dla dorosłych oraz modułowa budowa formularza dla osób dorosłych. Podział taki wynika z odmiennej skali problemów zdrowotnych oraz różnego stylu życia kobiet i mężczyzn, dzieci i dorosłych, a wśród dorosłych osób starszych.

Wystarczy zebrać dane!

Problem pojawia się, gdy drzwi się nie otwierają lub gdy się otwierają, ale osoba za drzwiami nie jest przychylna. Ludzie uważają, że ich odpowiedzi nic nie dają, nie są ważne, że to niepotrzebne, bo nie mają nic do powiedzenia. W Polsce od kilku lat obserwujemy rosnącą niechęć respondentów do udziału w badaniach ankietowych. Przede wszystkim rośnie liczba instytucji prowadzących badania opinii publicznej, jak również różnego rodzaju akcji sondażowych i badań rynkowych. Powoduje to coraz więcej odmów udziału w tego typu przedsięwzięciach, motywowanych najczęściej brakiem czasu, zaufania czy też niechęcią. Należy jednak pamiętać, że badania ankietowe często są jedynym źródłem informacji z różnych dziedzin życia społecznego i gospodarczego, a udzielając odpowiedzi na pytania w ankiecie stajemy się reprezentantami wielu innych gospodarstw o podobnych cechach i zapewniamy tym samym odpowiednią liczebność próby, która z kolei gwarantuje precyzję wyników.